

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Historia Pelagiana Et Dissertatio De Synodo V.
Œcumenica In Qua Origenis ac Theodori Mopsuesteni
Pelagiani erroris Auctorum justa damnatio exponitur, &
Aquilejense Schisma describitur**

Noris, Enrico

Patavii, 1708

§. 8. Viguerii, Soti, Fabri, Horantii testimonia discussa.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72486](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72486)

Doctores relege, & videbis ita scribit: *Non placet tamen viris DOCTORIBUS, quibus eam aliquibus, sed fortè minus, ut ille quidè putabat, doctis sententiam placere significat, eos autem tacito nomine paulò antè indicaverat. Sed alia rursus audienda est objectio. Etenim recentis Medinæ sententiâ exclamat Recentior ille pag. 876. Atque hęc ratione hic Auctor indubitatam Augustini doctrinam hoc in puncto & Doctoribus contrariam esse fatetur, & sibi sine ullo fidei violatæ, vel spretæ antiquitatis serupulo. Bellè hæc sibi Annatus fingit. Medina suâ ipsius sententiâ recitatâ apertè protestatur, se non habere adversarium Augustinum. Hæc sunt ejus verba: Nequè Divus Augustinus huic nostræ sententiæ ullo modo adversatur. Et audes coram iudicibus affirmare, Medinam fateri, sibi esse contrariam Augustini doctrinam? Egregiè Augustinus contrâ Julianum lib. 4. cap. 8. Quis non expectet, inquit, sapientiam disferentis, qui fidem cognoverit mentientis?*

Eadem fide, animoque Annatus pag. 870. ad tribunal contrâ Augustinum Ferdinandum Vallosillum vel nolentem trahit, qui multis locis, inquit, satis indicat, liberam esse ab Augustino interdum discedendi copiam. Dein plura Vallosilli testimonia producit, in quibus tamen hic aded constanter cum Augustino stare se profitetur, ut mecum fanè illa reputans, in eam opinionem abeam, alienis illa oculis Annatum lectitasse: pudet enim, ac piget de viro tanti inter Recentiores nominis aded palmares hallucinationes (non enim imposturas dicam) suspicari. Verum eadem objecta excutiamus. *Multis locis, ait, satis indicat, liberam esse ab Augustino interdum discedendi copiam, ut quæsto 13. in 2. Tomum Chrysostomi, dum querit causam prædestinationis, & reprobationis. At cur Vallosilli verba contrâ Augustinum non producis, quod cæterorum testimonia referens præstitisti? Sanè quia nulla sunt: debui dicere, contraria sunt. Etenim aded mordicus Augustinianæ sententiæ de gratiâ prædestinatione adhæret, ut ibidem dicat: Opinio contraria non est probabilis, licet non hæretica, & nullus eam deberet asserere in scholis, neque alibi. Et hunc dicis in disputatione de prædestinatione facere liberam ab Augustino discedendi copiam? Rursus ibidem, nempe quæsto 13. Chrysostomi testimoniis explicatis addit: Augustinus Patrono non indiget, nam cum prius huic dogmati constanter adhæsisset, re tamen diligentius perspectâ opinionem locis innumeris retractavit: Nempe Deum homines prædestinare ex prævisis meritis fidei naturalis. Adit adversarius: Et quæsto 18. in 3. Tom. Sancti Augustini, ubi disputat, an possint aliæ virtutes esse sine fide, & sic loquitur &c. Non enim Sanctus Thomas consentit cum Gregorio Ariminensi, neque cum Beato Augustino, quod omnes actus infidelium sint peccata. Respondemus, Vallosillum hæc dixisse ex aliorum sententiâ calamo ad alia proferante; nam quæsto 22. in Divum Ambrosium, ubi ex professo quæstionem illam agit, & ad quam se refert Tom. 7. Aug. quæst. 18. & 19. & Tom. 8. quæst. 3. & alibi, apertè §. ad argumenta Gregorii in responsione ad 4. tradit, Sanctum Augustinum non idem sensisse cum Gregorio Ariminensi de operibus infidelium. Et in Tom. 3. quæst. 18. scribit, de virtutibus infidelium Sanctum Augustinum sensisse cum Sancto Thomâ. Et Tom. 8. quæst. 3. ait de eodem Sancto Doctore querens, an omnia infidelium opera sint peccata: Et ita in re convenit cum communi sensu Ecclesiæ, & cum doctrinâ Doctorum Scholasticorum. Et hæc est Vallosilli de Augustino sententia.*

Pergit Annatus: *Et quæsto 25. in 3. Tom. Augustini, ubi concludit, timorem servilem tum bonum, tum meritorium esse, quamvis Augustinus videatur ibi aliud sensisse, in quo fortè Vallosillus deceptus est. Sed appello oculos Lectorum, nihil enim ibi ait de Augustino, ut fingit Annatus; in fine tamen quæstus ejusdem Sancti Doctoris dictum interpretatur, nec ulpiam scribit, sibi videri, Augustinum asseruisse, timorem servilem non esse bonum. Undè non solum ille Recentior in Sanctum Augustinum injuriosus est, verum etiam in ipsum Vallosillum, quem deciprum dicit, ea de Augustino pronuntiando, quæ ne somniavit quidè. Addit quarto: Et quæsto 10. in 10. Tom. ubi dicit Augustini sententiam de causâ reprobationis displicuisse plerisque veterum Patrum. Benè: at statim quinam fuerint illi Patres significat, nempe Massilienses, & Faustus Rejensis. Hæc tamen filius Annatus, videbat enim, illos Patres esse Semipelagianorum Magistros, hoc est, nullius prorsus auctoritatis. Porro ibidem Vallosillus confutat Catharinum Sancti Augustini sententiam reprehendentem, & concludit: Non ergo est, cur Catharinus in prologo sui libelli diceret, se punctum prædestinationis verâ ratione attingisse, quæ Augustinum, ac cæteros antea Patres celata semper fuisset. Tandem sic concludit: Et quæsto 30. in 4. Tom. ubi responsionem ad oppositam sibi auctoritatem Augustini in eâ quæstione, num liceat uxori de consensu mariti fornicari, sic exorditur: Pro Beato Augustino respondemus, quod quid secundum veritatem tenendum sit, definivimus. Ita truncatum testimonium Vallosilli refert Annatus, ut putetur parvi habita Augustini auctoritas, nam ille Scriptor statim addit: Et ipse tantum proposuit quæstionem, an in casu uxor possit licitè fornicari, accedente consensu viri, in quo sensu Doctores Scholastici quæstionem non disputant. Postea aliam explicat onem annectit: Secundo dicimus, Beatum Augustinum casum non definisse, quod ex verbis eius constat, postquam enim casum proposuit, conclusit sic asserens: Nihil hic in alteram partem disputo, liceat cuique existimare quod velit &c. Ex quâ literâ constat, quod cum dicat, liceat cuique existimare, quod velit, quod definire nihil asseruit, sed opinioni, & iudicio aliorum existimandum reliquit. Hæc doctissimus ille Episcopus, qui summâ diligentia, atque ingenti labore quæcunque dubia in universis Sancti Augustini voluminibus occurrere poterant, explicuit, unumque præsertim ostendendum sibi proposuit, nil falsi alicubi ab Augustino asseritum fuisse. Quare quis non ægrè ferat, & acerbè, hunc strenuissimum Sancti Doctoris defensorem contrâ eundem ad tribunal obtorto collo à Recentioribus trahi, fieri illum ipsorummet ore ea loquentem, quæ non modò non dixit, sed quæ ab Augustini sensibus procul abesse solidissimè demonstravit?*

§. VIII.

Viguerii, Soti, Fabri, Horantii
testimonia discussa.

Recentiores licet in superiori testium repetitione convicti sint, ora tamen Judicium aspicere, ne dum sua iterum contrâ Augustinum aperire non erubescunt, imò novos contrâ Sanctum Doctorem testes adducunt, ita ut si testium numero certandum foret, verendum esset, ne illorum multitudine Augustinus obrueretur: Sed re nobis hucusque feliciter succedente animosiores facti, ad reliquorum testium examen accedimus.

JOHANNES

Joannes Viguerius pag. 872. nominatur, quod §. 6. de peccato originali hæc scripsit: *Præterea in hoc non tenetur Divus Augustinus. Unde Gennadius de viris illustribus de eodem Augustino loquens ait, licet minus capacibus dubitationem de abortivis fecerit, error tamen illius, ut superius dixi, multo sermone contractus, luctâ hostium exaggeratus, necdum hæresis quæstionem dedit. Per quæ verba dat intelligere, Divum Augustinum in hac opinione errasse, sed ipsum hæreticum non fuisse, eò quod non fuit pertinax, imò retraxit in Epistola ad Julianum. Præterea decretalis Majores de Baptismo, in qua est determinatum, eos non pati penam sensus, tempore Divi Augustini nondum edita erat: Quia idem Augustinus, qui supra modum Ecclesiam reprobatur, si edita fuisset, oppositum non dixisset. Verum hic testis nullam apud Judices fidem meretur, quod eorum, quæ dicit, prorsus inscium se prohalat. In primis Gennadius cap. 38. de sententiâ Sancti Augustini de pœnis parvulorum sine baptismo morientium non loquitur, sed de resurrectione puerorum in uteris matrum decedentium. Nam Gennadius, cum dixisset, Augustinum ex multiloquio errasse, ait: De resurrectione etiam mortuorum simili cucurrit sinceritate, licet minus capacibus dubitationem de abortivis fecerit. Catholicus permansit tamen, & error illius sermone multo, ut dixi, contractus, luctâ hostium exaggeratus necdum hæresis quæstionem dedit. Etenim Sanctus Doctor lib. 22. de Civit. Dei cap. 13. dubium proponit: An abortivi partus in die iudicii resurrexerint? Quare Viguerius verba Gennadii nec percepit, nec fideliter retulit, nam hæc omisit: Catholicus permansit tamen, quibus periodi sensus variatur, errorem enim non de abortivis Gennadius objicit, sed de prædestinatione ex absoluto Dei decreto, ut alibi dictum est. Neque enim sententia Augustini de pœnis parvulorum fuit luctâ hostium exaggerata, nam de illis Augustinum tantummodò dubitasse Semipelagiani dicebant, ut patet ex literis Hilarii ad Augustinum. Præterea falsum est, Sanctum Doctorem sententiam illam retractasse in Epistola ad Julianum. Etenim nullam ad Julianum Epistolam Augustinus scripsit. Sanè in Opere imper. contra Jul. lib. 3. cap. 200. quod ultimâ ætate conscripsit, constans in eadem fuit sententiâ: Si autem, inquit, non eruitur de potestate tenebrarum, & illic remanet parvulus, quid miraris, in igne æterno cum Diabolo futurum, qui in Dei regnum intrare non sinitur? Neque hoc Sancti Doctoris assertum damnatum est ab Innocentio III. in illâ decretali, ut optimè notat Gregorius in 2. sent. d. 33. q. 3. & superius ex professo ostendimus.*

Augetur testium numerus Dominici Soti censurâ, quæ sententiam Sancti Augustini de pœnis parvulorum perstringit, inquit lib. 1. de Nat. & grat. cap. 14. apud Annatum pag. 874. *Augustinus plus iusto videtur torquere parvulos, undè qui ejus sententiæ subscribunt, perpauci sunt, & tortores parvulorum nuncupantur.* Idem verò Annatus pag. 871. Joannem Fabrum Episcopum Viennensem Hom. 9. de pec. orig. in eandem Soti sententiam adduxerat, quippè qui dixit, Augustinum sic opinantem excessivè locutum. At quæstio de pœnis parvulorum nunquam ex professo ab Augustino agitata fuit, sed occasione à Pelagianis datâ suam sententiam pronuncia- vit; in Sermone 14. de Verb. Apostoli fusiùs quidem quam alibi, ea de re loquutus est. Nec perpauci sunt, qui eidem adhærent, nam Gelasius, ac Gre-

gorius Pontifices, Avitus, Fulgentius, Isidorus, Synodus Sardinensis Patrum Africanorum, Prudentius, Beda, Aëlredus, aliique Sancti Patres Augustinianam de parvulorum pœnis sententiam secuti sunt. Itemque ex Theologis Gregorius, Dricdo, Musæus, Moreau, Macedo, Polmanus, Paludanus, Poncius, Conrius, ac Doctores Lovanienses communiter, quorum omnia testimonia indicavimus cap. 3. §. 5. Quantum verò Sotus Augustino in disputationibus de gratiâ detulerit, ex cap. 2. ejusdem libri colligitur ubi ait: *Hoc ipsum Augustinus agnovit, ut pleraque alia, quæ in argumentum hujus operis excogitari possunt; quem præterea nihil mirum si sermè UNICUM CORYPHÆUM identitèr huc finis PRÆCÆTERIS PATRIBUS accessituri.* Hæc ille.

Franciscus etiam Horantius contra Augustinum citatur, vir sanè eruditus, & qui Synodo Tridentinæ interfuit, quod cum Cyprianum, itemque Hieronymum in quibusdam errasse dixisset, hæc de Augustino subjungit lib. 4. cap. 3. de locis Theologicis: *Idem Augustino longè doctissimo contigit. Sed quo seror? cui non? Qui nusquam Augustinum errate diceret, eximiam Augustinum laude fraudaret, duos Retractionum libros expungendo. Verum Annato probandum erat, Augustinum in libris contra Pelagianos ab Horantio reprehensum fuisse, hoc enim se Scriptorum testimoniis evicturum spondendat. Audite interim quæ sit illius Scriptoris de Augustino judicium. Ille lib. 1. cap. 51. ubi de Gratiâ, & libero arbitrio disputat, hocce nobile Augustino elogium appendit: *Hæc longè omnium in per-lustrandis fidei nostræ sacramentis Princeps Augustinus. Quam quidem doctrinam tanquam è cælo lapsam suscipimus, ut sanctam veneramus, ut fidei nostræ regulæ confirmem amplexamur, & ut antiqua Patrum traditioni satis constantem, modisque omnibus veritati consentaneam, & convenientem retinemus.* Cap. 46. vocat Sanctum Augustinum *unum omnium doctissimum, & sanctissimum.* Cap. 48. ait: *Magni Augustini mens expendatur.* Hæc de Sancto Doctore Horantii sententia est, ut haud jure contra eundem à Recentioribus nominari possit.*

§. IX.

Joannis à Bononiâ, Arborci, Aragonii, Pennoti, Estii, Vega, & Tostati testimonia examinata.

OMnium Bibliothecarum schedulas Recentiores excusserunt, rimantes si quæ Doctorum licet haud ita celebrium dicta invenirent, quibus Augustini auctoritas decurtaretur. Enimverò in librum exiguum nescio cujus Joannis à Bononiâ inciderunt, qui, ut refert Annatus pag. 878. expositiones Augustini in illâ Apostoli: *Deus vult omnes homines salvos fieri*, non recipiens ait: *Non videtur hic modus dicendi sufficiens.* Item: *Non est verisimile Apostolum hoc sensisse.* In primis hic scriptor in tacitâ solutione objectionum pag. 365. edit. Lovaniensis anni 1555. quod modestius Augustini interpretationem alteram secutus omitteret, Sanctum Doctorem noluit nominare, religioni sibi ducens à tam sacro nomine palàm discedere, sed ait: *Denique haud me latet, eximium quemdam sacrarum literarum Interpretem hunc locum ad hunc modum explicare.* Postea: *Alium sensum ponit idem Doctor eximius.* At Recentiores non modò Augustino nominato eandem interpreta-